

Kohtuasi C-294/19**Eelotsusetaotluse kokkuvõte vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artikli 98 lõikele 1****Saabumise kuupäev:**

10. aprill 2019

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Curtea de Apel Constanța (Constanța apellatsioonikohus, Rumeenia)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

27. märts 2019

Apellant ja vastustaja esimeses kohtuastmes:

Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură - Centrul Județean Tulcea

Vastustaja ja kaebaja esimeses kohtuastmes:

SC Piscicola Tulcea SA

Vaidluse ese

Apellatsioonkaebus tsiviilasjas tehtud Tribunalul Tulcea (Tulcea esimese astme kohus, Rumeenia) 1. veebruari 2018. aasta kohtuotsuse peale, millega viimane rahuldab esimese kohtuastme kaebaja kaebuse, milles paluti tühistada rahuldamata jätmise otsused ning rikkumiste tuvastamise ja 2007.–2014. aasta eest riigile makstavate summade kindlaksmääramise protokollid ning esitatud vaiete kohta tehtud otsused, ning tühistas vaidlustatud aktid

Eelotsusetaotluse ese ja õiguslik alus

Curtea de Apel Constanța (Constanța apellatsioonikohus, Rumeenia) palub ELTL artikli 267 alusel tõlgendada nõukogu 19. jaanuari 2009. aasta määruse (EÜ) nr 73/2009 artiklit 2 ja artikli 34 lõiget 2 ning komisjoni 29. oktoobri 2009. aasta määruse (EÜ) nr 1120/2009 artiklit 2.

Eelotsuse küsimus

Kas nõukogu 19. jaanuari 2009. aasta määruse (EÜ) nr 73/2009, millega kehtestatakse ühise põllumajanduspoliitika raames põllumajandustootjate suhtes kohaldatavate otsetoetuskavade ühiseeskirjad ja teatavad toetuskavad põllumajandustootjate jaoks, muudetakse määruseid (EÜ) nr 1290/2005, (EÜ) nr 247/2006, (EÜ) nr 378/2007 ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1782/2003, artiklit 2 ja artikli 34 lõiget 2 ning komisjoni 29. oktoobri 2009. aasta määruse (EÜ) nr 1120/2009, millega kehtestatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 73/2009 (millega kehtestatakse ühise põllumajanduspoliitika raames kohaldatavate otsetoetuskavade ühiseeskirjad ja teatavad toetuskavad põllumajandustootjate jaoks) III jaotises sätestatud ühtse otsetoetuste kava üksikasjalikud rakenduseeskirjad, artiklit 2 tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus riigisisised õigusnormid, mille kohaselt on põhikohtuasjas esinevatel tingimustel toetusõigused põllumajandusettevõtja puhul välistatud sel põhjusel, et haritava maana kasutatavad vesiviljelusrajatised ei kujuta endast „põllumajandusmaad“ määruse nr 1120/2009 artikli 2 tähenduses, sest neid ei peeta vastavalt määruse nr 73/2009 artikli 34 lõikele 2 toetuskõlblikuks maaks?

Viidatud liidu õigusnormid

Nõukogu 19. jaanuari 2009. aasta määruse (EÜ) nr 73/2009, millega kehtestatakse ühise põllumajanduspoliitika raames põllumajandustootjate suhtes kohaldatavate otsetoetuskavade ühiseeskirjad ja teatavad toetuskavad põllumajandustootjate jaoks, muudetakse määruseid (EÜ) nr 1290/2005, (EÜ) nr 247/2006, (EÜ) nr 378/2007 ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1782/2003, artikli 2 punktid c ja h, artikli 34 lõige 1 ja artikli 34 lõike 2 punkt a

Komisjoni 29. oktoobri 2009. aasta määruse (EÜ) nr 1120/2009, millega kehtestatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 73/2009 (millega kehtestatakse ühise põllumajanduspoliitika raames kohaldatavate otsetoetuskavade ühiseeskirjad ja teatavad toetuskavad põllumajandustootjate jaoks) III jaotises sätestatud ühtse otsetoetuste kava üksikasjalikud rakenduseeskirjad, artikli 2 punkt a

Viidatud riigisisised õigusnormid

Valitsuse erakorraline määrus nr 125/2006, millega kiidetakse heaks põllumajandusele makstavate otsetoetuste ja täiendavate riigisiseste otsetoetuste kavad alates 2007. aastast ning millega muudetakse seaduse nr 36/1991 põllumajandusega tegelevate äriühingute ja muus vormis ühingute kohta põllumajanduse valdkonnas artiklit 2 (Ordonanță de urgență a Guvernului nr. 125/2006 pentru aprobarea schemelor de plăți directe și plăți naționale directe complementare, care se acordă în agricultură începând cu anul 2007, și pentru modificarea articolului 2 din Legea nr. 36/1991 privind societățile agricole și alte forme de asociere în agricultură, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1043 din 29 decembrie 2006, cu modificările și completările

ulterioare (aduse prin Legea nr. 139/2007 și Ordonanța Guvernului nr. 16/2009), aplicabilă pentru anii 2007-2014), mis avaldati 29. detsembri 2006. aasta *Monitorul Oficial al României's*, I osa, nr 1043, hilisemate muudatuste ja täiendustega (mis tehti seadusega nr 139/2007 ja erakorralise määrusega nr 16/2009), mida kohaldata aastatel 2007–2014).

Artikkel 5

1. Ühtse pindalatoetuse kava seisneb muutumatu summa maksmisses hektarilt üks kord aastas, kusjuures see summa ei ole seotud kogutoodanguga.

2. Ühtse pindalatoetuse kava raames tehtavate maksete puhul tagab rahastamisallika Euroopa Põllumajanduse Tagatisfond (EAGF).

3. Toetuskõlblik põllumajandusmaa võib kuuluda järgmistesse sihtotstarbe liikidesse:

a) haritav maa – maa, mida haritakse teraviljade, seemnete, kaunviljataimede, tööstuskultuuride, kartuli, suhkrupeedi, söödajuurvilja, värskete aed- ja köögiviljade, meloni ja maasikate, lillede ja dekoratiivtaimede, söödakultuuride, seemnetaimede ja müügiks kasvatatavate istikute ning muude kasvatatavate taimede tootmiseks, sh kasvuhoonetes ja fotogalvaanilistes kasvuhoonetes haritav maa ja söötis maa, mis hoitakse siiski heades agronoomilises ja keskkonnaolukorras [...]

Artikkel 7

1. Et saada ühtse pindalatoetuse kava raames toetusi, peavad taotlejad olema kantud põllumajandusettevõtjate registrisse (Registrul fermierilor), mida peab Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură (põllumajandustoetuste ja -abi amet) (APIA) ja esitama toetuste taotluse ettenähtud tähtaja jooksul ning nende puhul peavad olema täidetud järgmised üldtingimused:

a) nad kasutavad põllumajandusmaad, mille pindala on vähemalt 1 hektar ja põllumajandusliku maatüki pindala peab olema vähemalt 0,3 hektarit [...];

[...]

f) nad esitavad vajalikud dokumendid, mis tõendavad kasutusõigust, ja olema suutelised tõendama, et nad kasutavad tõesti maad, mille kohta on taotlus esitatud;

[...]

3. Artikli 2 punktides a, b, d ja e ette nähtud pindalatoetuste kavasad kohaldatakse maade suhtes, mis on registreeritud põllumajanduslike maatükkide identifitseerimise süsteemis (Sistemul de identificare a parcelelor agricole), mis on kontrolli- ja toetuste andmise menetluses aluseks.

4. Põllumajandusettevõtjad võivad esitada APIA-le taotluse muuta andmeid, mis on registreeritud maatiikkide identifitseerimise süsteemis, ja seda kuni toetustaotluste esitamise tähtaja lõpuni. Pärast seda kuupäeva esitatud taotlused vaadatakse läbi järgmisel aastal. Taotletud muudatused tehakse alles pärast seda, kui [APIA] neid on kontrollinud.

5. Dokumendid, mis tõendavad kasutusõigust, ja dokumendid, millest ilmneb, et põllumajandusmaad kasutatakse tõesti, koostatakse põllumajandus-, metsandus- ja arenguministri kehtestatud korras ning taotlus esitatakse põllumajandustoetuste ja -abi ameti esindajatele.

[...]

Seadus nr 18/1991 maaomandi kohta, mis avaldati uuesti 5. jaanuari 1998. aasta *Monitorul Oficial al României*'s, I osa, nr 1, hilisemate muudatuste ja täiendustega (redaktsioon, mis kehtis 15. mail 2014, mil esimese kohtuastme kaebaja esitas oma taotluse 2014. aasta hooaja kohta) (Legea nr. 18/1991 – Legea fondului funciar, republicată în *Monitorul Oficial al României*, Partea I, nr. 1 din 5 ianuarie 1998, cu modificările și completările ulterioare (forma în vigoare la data de 15 mai 2014, data cererii de plată depusă de reclamantă pentru campania 2014):

Artikkel 2

Olenevalt otstarbest on maa:

a) põllumajandusliku otstarbega maa, st põllumajanduslikuks tootmiseks kasutatav maa – haritav maa, viinamarjaistandused, puuviljaaiad, viinapuukoolid, puukoolid, humala- ja mooruspuuistandused, karjamaad, rohumaad, kasvuhooned ja fotogalvaanilised kasvuhooned, külvipind jms – madalmets, kui see ei kuulu metsakasvatustegevuse alla (metsakasvatusettevõtjad), metsastunud niidud, maa, millel asuvad agrozootehnilised hooned ja rajatised, vesiviljelus- ja maaparandusrajatised, maapiirkonna teedevõrku kuuluvad teed, st maaiüksuste ja põllumajanduskõlvikute vahelised teed ja maaomandeid ühendavad teed (drumuri tehnologice și de exploatare agricolă), platvormid ja ladustamisalad, mida kasutatakse põllumajanduslikus tootmises, ja põllumajanduslikuks tootmiseks mitte kasutatav maa, mille võib määrata põllumajanduslikuks tootmiseks ja mida võib selleks kasutada;

[...]

c) maapind, mis on püsivalt vee all, st jõgede väiksemad sängid, järvede valglad maksimaalsel hõivamistasemel, riigi merealade ja territoriaalmere põhi;

[...]

Üldkatastri tehnilised normid, mis on heaks kiidetud avaliku halduse ministri määrusega nr 534/2001 ja mis avaldati 21. novembri 2001. aasta *Monitorul*

Oficial al României's, I osa, nr 744 (Normele tehnice pentru introducerea cadastrului general, aprobate prin Ordinul ministrului administrației publice nr. 534/2001 publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 744 din 21 noiembrie 2001)

7. Maa sihtotstarbe alusel liigitamise kriteeriumid

[...]

7.2. Põllumajandusliku otstarbega maa

7.2.1. Põllumajandusliku otstarbega maa hulka kuulub järgmine maa: haritav maa, viinamarjaistandused, puuviljaaiad, viinapuukoolid, puukoolid, humala- ja mooruspuuistandused, karjamaad, rohumaad, kasvuhooned ja fotogalvaanilised kasvuhooned, külvipind, madalmets, kui see ei kuulu metsakasvatustegevuse alla (metsakasvatustevõtjad), metsastunud niidud, maa, millel asuvad agrozootehnilised ja maaparandushooned, vesiviljelusrajatised, maapiirkonna teedevõrku kuuluvad teed, st maaiüksuste ja põllumajanduskõlvikute vahelised teed ja ladustamistegevuses kasutatavad teed.

[...]

8. Maa ja hoonete sihtotstarbe alusel liigitamise ja identifitseerimise kriteeriumid

8.1. Üldsätted

8.1.1. Maakasutuse liik, mis määratakse igal üksikul juhul kindlaks koodi abil, kuulub maaiüksuse andmete hulka. [Kasutusliigi] kanne üldkatastri tehnilises osas on koos muid tunnuseid käsitlevate andmetega vajalik nii maakatastri koostamiseks kui ka kinnistutega seotud maksukohustuste kindlaksmääramiseks. Üldkatastris ei registreerita sihtotstarbe alaliiki.

8.1.2. Igaihes viiest maakasutuse sihtotstarbe liigist võib maatükil olla peamine sihtotstarve, mis hõlmab suuremat osa pindalast, ja sihtotstarbed, mis hõlmavad väiksemat osa sellest. [...]

8.2. Maa sihtotstarbe määramise kriteeriumid

8.2.1. Haritav maa (A). Sellesse liiki kuulub maa, mida haritakse igal aastal või igal mitmeaastasel perioodil (2–6 aastat) ja millel kasvatatakse ühe- või mitmeaastaseid taimi, näiteks teraviljad, kaunviljad, õli- ja kiutaimed ning tööstuskultuurid, ravim- ja lõhnataimed, söödakultuurid, köögiviljad jm. Haritava maa liiki kuulub haritav maa kitsamas tähenduses, haritavad rohumaad, köögiviljaaiad, riisipõllud, kasvuhooned, fotogalvaanilised kasvuhooned, külvipind, maasikaistandused ja muude mitmeaastaste kultuuride all olev maa.

[...]

8.2.7. *Veealad ja kõrkjastikud. Sellesse liiki kuuluvad alad, mis on püsivalt vee all, ja ka alad, mis on vee all ajutiselt ja mida pärast vee taandumist ei saa kasutada muuks otstarbeks.*

Kohtuasja asjaolude ja menetluse lühikokkuvõte

- 1 Esimese kohtuastme kaebaja on Rumeenia õiguse alusel asutatud juriidiline isik, kelle põhitegevusala oli ajavahemikul 2007–2014 vesiviljelus magevees ja kelle kõrvaltegevusalade hulka kuulusid ka teraviljakasvatus (ainult riis) ning köögiviljade ja õliseemneid andvate taimede kasvatus. Alates 2014. aastast on tema põhitegevusalad teraviljakasvatus (ainult riis) ning köögiviljade ja õliseemneid andvate taimede kasvatus ning kõrvaltegevusalade hulka kuuluvad ka kalapüük magevees, merevesiviljelus ning kala, koorikloomade ja molluskite töötlemine ja säilitamine.
- 2 Viie ainuõiguslepingu alusel, mis on sõlmitud 2004., 2005. ja 2010. aastal Consiliul Județean Tulceaga (Tulcea maakonnanõukogu), kasutab esimese kohtuastme kaebaja maa-ala kogupindalaga 1888 ha, kusjuures need maatükid asuvad Doonau suudme biosfääri kaitsealal Rusca ja Litcovi vesiviljelusrajatiste asukohas (Rezervația Biosferei Delta Dunării – Amenajările piscicole Rusca și Litcov).
- 3 Ainuõiguslepingutes on märgitud, et lepingu ese on õigus kasutada neid maatükke „vesiviljeluseks“, kuid 2004. ja 2005. aasta lepingu lisades leppisid lepinguosalisel kokku, et muudavad ainuõiguse esialgset hinda ja seda seepärast, et „vesiviljeluskultuuride rotatsiooni ja vahetumise programmide raames, mille põhjuseks on vesiviljelustehnoloogia, või väljaspool neid programme kasutatakse maa-alasid vesiviljelusrajatise alal põllumajandusmaana“. Samamoodi leppisid lepinguosalisel 2010. aasta lepingu lisas kokku, et „ainuõiguse saaja vahetab vastavalt vesiviljelustehnoloogiat käsitlevatele õigusnormidele ainuõiguslepingu esemega seoses vesiviljeluskultuure, et pinnast mineraliseeruda ja teha muud, mis on ette nähtud, 570 ha suurusel maa-alal“.
- 4 Tulcea maakonnanõukogu esimees lubas 22. märtsi 2005. aasta käskkirja ja sama kuupäeva loaga esimese kohtuastme kaebajal tegelda Rusca rajatistes põllukultuuride kasvatamisega.
- 5 Kontrolliprotokollid, mille Tulcea maakonnanõukogu 2008. ja 2009. aastal koostas, tõendavad, et maad, mille kasutamise ainuõigus anti, kasutatakse seal, kus need ei ole liiga suure niiskustaseme tõttu põllumajanduslikuks tootmiseks kõlbmatud või kus neid ei kasutata, ainult põllumajanduslikel eesmärkidel, kuid vesiviljeluseks kasutatavaid alasid ei ole.
- 6 Ajavahemikul 2007–2014 esitas esimese kohtuastme kaebaja vastavate aastate pindalatoetuse kavade alusel toetustaotlused maa-ala kohta, mille pindala jääb vahemikku 899,12–1500,49 ha, küsides 2007. aastal toetust SAPS (Schema de plată unică pe suprafață – ühtne pindalatoetuse kava) ja PNDC1 (Schema de plată

națională directă complementară – riiklik täiendavate otsetoetuste kava) (viljeldavad kultuurid) raames ning 2008.–2014. aastal SAPS, PNDC1 (viljeldavad kultuurid) ja ZSD (zonă semnificativ defavorizată – väga ebasoodne ala) raames.

- 7 Ta põhjendas kõiki ajavahemikul 2007–2014 esitatud taotlusi lisatud dokumentidega, mis tõendasid tema õigust kasutada neid maa-alasid, milleks ta toetust küsis, ning milleks olid ainuõiguslepingud ja lepingute lisad ning tõend, mille andis välja sellesse territoriaalsesse haldusüksusesse kuuluv vald, mille territooriumil maatükid asusid, ja milles on märgitud, et maatükid on registreeritud valla põllumajandusregistris (Registrul agricol) põllumajandusmaana, ning lisaks 2013. aasta puhul Direcția pentru Agricultură Tulcea (Tulcea põllumajandusosakond) teatis arvamuse kohta, mis käsitleb maakasutuse sihtotstarbe liigi ajutist muutmist – muutes selle vesiviljelusrajatisest viljelusrajatiseks – 570 ha puhul Litcovi vesiviljelusrajatisest (Amenajarea Piscicolă Litcov), mida esimese kohtuastme kaebaja kasutab lepingu nr 400/07.12.2010 alusel, ning esimese kohtuastme vastustajale saadetud taotlus, millega palutakse muuta Amenajărea Piscicole Litcoviga seotud maatüki sihtotstarbe liik haritavaks maaks, ning 2014. aasta puhul Tulcea maakonnanõukogu teatis, millega viimane teatab, et maa-alad, millel asuvad vesiviljelusrajatised, mille sihtotstarvet muudeti, ei kuulu tema haldusalasse ning et vesiviljelusrajatiste puhul on nähtud ainult ette põllukultuuride rotatsioon ja vahetumine vastavalt iga rajatise tehnoloogilisele eripärale.
- 8 Kõikidel hooaegadel ajavahemikul 2007–2014 tegi esimese kohtuastme vastustaja järgmisel aastal otsuse maksta pindalatoetuse kava raames toetusi.
- 9 2009. aastal viis esimese kohtuastme vastustaja läbi kontrolli koha peal ja tuvastatud rikkumised puudutasid ühe niisuguse maatüki valesti deklareerimist 2007. aastal, mida ei haritud ja mille pindala oli väga väike (80,56 ha). Ajavahemikul 2010–2014 viidi enne toetustaotluste heakskiitmist läbi visuaalne kontroll, mille käigus tuvastati, et taotlus on täielik ja kehtiv.
- 10 2015. aasta hooajal jättis esimese kohtuastme vastustaja toetustaotluse rahuldamata, sest riigisiseses seaduses (seaduse nr 122/2014 III artikkel) oli nähtud ette, et „alates 15. septembrist 2014 ei maksta enam põllumajandustoetusi maatükkidele, mis on seotud varasemate vesiviljelusrajatistega Doonau suudme biosfääri kaitsealal“.
- 11 Tribunalul (esimese astme kohus) jättis esimese kohtuastmena rahuldamata esimese kohtuastme kaebaja kaebuse, milles ta palus tühistada otsus, et talle ei maksta 2015. aastal otsetoetusi, kuid Curtea de Apel Constanța (Constanța apellatsioonikohus) rahuldab 31. oktoobri 2016. aasta jõustunud kohtuotsusega esimese kohtuastme kaebaja apellatsioonkaebuse ja kohustas esimese kohtuastme vastustajat tegema otsust, et 2015. aastal makstakse kaebajale pindalatoetuse kavade raames toetusi, tuues muu hulgas ära ka mõistete „põllumajanduslik

tegevus“, „põllumajandustooted“ ja „haritav maa“ määratlused määruse nr 1307/2013 tähenduses.

- 12 Ajavahemikul 27. oktoobrist 2015 kuni 13. aprillini 2016 viis APIA Direcția Antifraudă și Control Intern (pettustevastase võitluse ja sisekontrolli osakond) läbi dokumentide kontrolli esimese kohtuastme vastustaja juures, kontrolliti esimese kohtuastme kaebajale pindalatoetuse maksmise üksikasju ajavahemikul 2007–2014 taotluse alusel, mille oli esitanud Direcția Națională Anticorupție (riigi korrupsioonivastase võitluse amet). Kontrolliorgan jõudis järeldusele, et esimese kohtuastme kaebaja puhul ei olnud täidetud tingimused, mis peavad otsetoetuste saamiseks täidetud olema, sest esitatud dokumendid näitavad, et maad kasutati põllumajanduslikul otstarbel, kuid ei näita, et vesiviljelusrajatiste sihtotstarbe liik oleks muutunud ja et nendest oleks saanud põllumajanduslikuks tootmiseks kasutatav maa/ haritav maa (v.a 2013. aasta hooaja esialgne arvamus Litcovi vesiviljelusrajatise kohta). Maa, mis on liigitatud „vesiviljelusrajatiseks“, ei ole kõlblik selleks, et maksta pindalatoetust, sest vastavalt riigisisestele õigusnormidele ei kuulu see liiki „põllumajanduslikuks tootmiseks kasutatav maa“.
- 13 Selle kontrolli tulemusena analüüsis esimese kohtuastme vastustaja taas ajavahemikuks 2007–2014 esitatud toetustaotlusi ning tegi 20. mail 2016 kõikide nende hooegade pindalatoetuse kavade raames esitatud toetustaotluste kohta rahuldamata jätmise otsused, millega ta määras kindlaks tagastamisele kuuluvate toetuste summad. 23. detsembril 2016 väljastati kõikide hooegade kohta ajavahemikul 2007–2014 rikkumiste tuvastamise ja riigile makstavate summade kindlaksmääramise protokollid, milles ta tuvastas, et esimese kohtuastme kaebaja oli saanud nendel hooegadel põhjendamatu summasid, ja määras kindlaks riigile makstavate summade väärtuse.
- 14 Vaided, mille esimese kohtuastme kaebaja rahuldamata jätmise otsuste ning rikkumiste tuvastamise ja riigile makstavate summade kindlaksmääramise protokollide peale esitas, jäeti rahuldamata.
- 15 Kaebuses, mis kanti 15. märtsil 2017 Tribunalul Tulcea (Tulcea esimese astme kohus) kohtuasjade nimekirja, palub esimese kohtuastme kaebaja tühistada hooegade kohta ajavahemikul 2007–2014 tehtud rahuldamata jätmise otsused ning koostatud rikkumiste tuvastamise ja riigile makstavate summade kindlaksmääramise protokollid ning esitatud vaiete kohta tehtud otsused.
- 16 Esimese kohtuastme kaebaja põhjendas oma kaebust kolme väitega, mis põhinevad järgmisel: i) määruse nr 1122/2009 artikli 80 lõige 3, mille kohaselt ei saa esimese kohtuastme kaebajat kohustada saadud makseid tagastama, kui vea tegi pädev ametiasutus; ii) määruse nr 1122/2009 artikli 80 lõikes 3 sätestatu, mis puudutab õigust nõuda tagastamist, sest otsused, millega anti korraldus makseid tagastada, tehti pärast 12 kuu möödumist hetkest, mil makse tehti, ning iii) asjaolu, et erakorralises määruses nr 125/2006 sätestatud kõlblikkuse tingimused on täidetud, ning vastava liidu õiguse vahetu kohaldatavus.

- 17 Seoses viimase väitega märkis esimese kohtuastme kaebaja, et tema puhul oli täidetud erakorralise määruse nr 125/2006 artikli 7 lõikes 1 sätestatud põllumajandusmaa kasutamise nõue ning et põllumajandusmaana põllumajandustoodangu saamiseks kasutatuna kuulub see maa valitsuse erakorralise määruse nr 125/2006 artikli 5 lõike 3 punktis a määratletud haritava maa liiki.
- 18 Selle väite raames märgib esimese kohtuastme kaebaja, et selles vaidluses on vaja kohaldada vahetult ja ülimuslikuna liidu õigust, täpsemalt määruse (EÜ) nr 73/2009 artikli 34 lõike 2 punkti a ning tuvastada, et selle kohaselt vastab maa, mida esimese kohtuastme kaebaja kasutab, mõistele „toetuskõlblik hektar“ viimati viidatud määruses.
- 19 Esimese kohtuastme vastustaja palub jätta kaebus rahuldamata, väites esiteks, et toetuste maksmise aluseks oli esimese kohtuastme kaebaja taotlus, mitte esimese kohtuastme vastustaja enda viga. Teiseks märkis esimese kohtuastme vastustaja, et esimese kohtuastme kaebaja esitatud dokumendid näitavad, et maad kasutatakse põllumajandlikuks otstarbeks, kuid siiski mitte seda, et selle maa sihtotstarbe liik oleks muutunud, sest selleks otstarbeks on jäänud vesiviljelusrajatis ning seega ei ole kõnesolevad maa-alad erakorralise määruse nr 125/2006 järgi toetuskõlblikud ja nende eest ei saa otsetoetusi maksta.
- 20 Tribunalul Tulcea (Tulcea esimese astme kohus) rahuldab 1. veebruari 2018. aasta otsusega esitatud kaebuse ja tühistas vaidlustatud aktid.
- 21 Tribunalul (esimese astme kohus) analüüsis üksnes seda, kas määruse (EÜ) nr 1122/2009 artikli 80 lõige 3 on kohaldatav, leides, et selles kohtuasjas kohaldatakse liidu õigusnorme, mis välistavad niisuguste maksete tagasinõudmise, mis tehti ametiasutuse süül.
- 22 Tribunalul (esimese astme kohus) väitis, et ei ole kahtlust, et kõiki toetustaotlusi, mille esimese kohtuastme kaebaja esitas, põhjendati ainuõiguslepingute ja sellesse territoriaalsesse haldusüksusesse kuuluva valla tõendiga, mille territooriumil ainukasutusõiguse esemeks olevad maatükid asuvad, mis puudutab põllumajandusettevõtja registreerimist valla põllumajandusregistris maa-aladega, mille kohta on antud ainukasutusõigus, ning et ainuõiguslepingutes on sõnaselgelt märgitud, et ainukasutusõiguse esemeks oleval maal (mille eest toetust küsitakse) asub vesiviljelusrajatis ja et esimese kohtuastme kaebaja oli kohustatud kasutama seda vesiviljelustegevuseks.
- 23 Selles olukorras ei ole mittevastavus, mille tõttu anti korraldus esimese kohtuastme kaebajale makstud summad tagastada, tingitud viimase hooletusest või meelevaldsest tegevusest. Teiseks esitati toetustaotlustele lisatud dokumentidega konkreetsed faktilised andmed, millest piisab selle kontrollimiseks, kas abikõlblikkuse tingimused on täidetud, ning lisaks järgnes 2008. ja 2009. aasta hooaja puhul halduskontrollile ka kohapealne kontroll, ja järeldused olid niisugused, et toetuskõlblikkuse tingimused on täidetud. Kui

nõustuda, et vesiviljelusrajatis ei saa kuuluda haritava maa sihtotstarbe liiki, – nagu väidab esimese kohtuastme vastustaja –, ei ole mingit kahtlust, et esimese kohtuastme kaebajale tehtud maksed on esimese kohtuastme vastustaja töötajate vea tulemus.

- 24 Ei saa asuda seisukohale, et esimese kohtuastme kaebaja peaks olema teadlik, et ta ei või saada kõnesoleva maa eest otsetoetusi, sest seesama esimese kohtuastme vastustaja – asutus, kes on vastutav nende kontrollide läbiviimise eest, mille käigus kontrollitakse, kas toetuskõlblikkuse nõuded on täidetud, – leidis seitsme aasta puhul, et esimese kohtuastme kaebajal on õigus saada ainukasutuses olevate maa-alade eest otsetoetusi.
- 25 Teiseks on analüüsitavad otsused õigusvastased ka seetõttu, et esimese kohtuastme vastustaja võttis meetme, millega andis korralduse esimese kohtuastme kaebajale makstud summad tagastada, pärast määruse nr 1122/2009 artikli 80 lõikes 3 ette nähtud ühe aasta möödumist kuupäevast, mil makse tehti.
- 26 Curtea de Apel Constanța --Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscalile (Constanța apellatsioonikohtu teise tsiviilkoja haldus- ja maksuvaidluste osakond) esitati 29. märtsil 2018 apellatsioonkaebus, mille esitas appellant, kes oli esimeses kohtuastmes vastustaja, esimese kohtuastme kaebaja vastu, kes nüüd on vastustaja, Tribunalul Tulcea (Tulcea esimese astme kohus) 1. veebruari 2018. aasta tsiviilasjas tehtud kohtuotsuse peale, paludes vaidlustatud kohtuotsus täies ulatuses muuta ja [esimeses kohtuastmes] esitatud kaebus rahuldamata jätta.

Poolte peamised argumendid

- 27 Esimese kohtuastme vastustaja palus, et eelotsusetaotluse esitanud kohus esitaks Euroopa Kohtule eespool toodud eelotsuse küsimuse.

Eelotsusetaotluse põhjenduse lühikokkuvõte

- 28 Ehkki tribunalul (esimese astme kohus) tegi otsuse ainult määruse nr 1122/2009 artikli 80 lõike 3 kohaldatavuse kohta, arwab apellatsioonikohus, et on vaja kontrollida ka esimese kohtuastme kaebaja – praeguse vastustaja – õigust saada toetusi 2007.–2014. aasta pindalatoetuse kavadest, ning et ainult juhul, kui tuvastatakse, et toetusi ei oleks tulnud maksta, kuna kasutatud maa ei ole toetuskõlblik, tuleb kontrollida määruse nr 1122/2009 artikli 80 lõike 3 kohaldatavust.
- 29 Riigisiseste õigusnormide järgi jaguneb maa olenevalt sihtotstarbest viide suurde liiki: põllumajandusliku otstarbega maa (TDA): haritav maa, viinamarjaistandused, puuviljaaiad, viinapuukoolid, puukoolid, humala- ja mooruspuuistandused, karjamaad, rohumaad, kasvuhooned ja fotogalvaanilised kasvuhooned, külvipind, madalmets, kui see ei kuulu metsakasvatustegevuse alla (metsakasvatustevõtjad), metsastunud niidud, maa, millel asuvad

agrozootehnilised ja maaparandushooned, vesiviljelusrajatised, maapiirkonna teedevõrku kuuluvad teed, st maaüksuste ja põllumajanduskõlvikute vahelised teed ja ladustamistegevuses kasutatavad teed; metsad (TDF); maapind, mis on püsivalt vee all (TDH); linnamaa (TDI); eriotstarbeline maa (TDS).

- 30 Igaihes maa viiest kasutusotstarbest võib maatükil olla peamine sihtotstarve, mis hõlmab suuremat osa pindalast, ja sihtotstarbed, mis hõlmavad väiksemat osa sellest. Näiteks on põllumajandusliku otstarbega maa rühmas peamisteks sihtotstarbe liikideks järgmised liigid: haritav maa, viinamarjaistandused, puuviljaaiad, rohu- ja karjamaad, kuid väiksema osa maatüki pindalast hõivavad ka hooned, vesi jm.
- 31 Sihtotstarve ja sihtotstarbe liik iseloomustavad maatükke kui kinnisasju, mille andmed avalikustatakse, kandes need katastrisse, milles on toodud kinnisasja kirjeldus ning kinnisasjaga seotud asjaõigusi, isiklike õigusi, toiminguid, faktilisi asjaolusid või õigussuhteid puudutavad kanded. Sihtotstarve ja sihtotstarbe liigi muutmiseks on vaja teha mõned toimingud ja saada mõned eelnevad arvamused, samuti teha katastris tehtud muudatuse kohta mõned vajalikud kanded.
- 32 Üldkatastri tehnilised normid näevad ette 10 maa sihtotstarbe liiki järgmiselt: haritav maa (A), karjamaad (P), rohumaad (F), viinamarjaistandused (V), viljapuuaiad (L), metsad ja muud metsaalad, veealad ja kõrkjastikud, ühendusmaanteed (DR) ja –raudteed (CF), hoonete ja õuede all olevad maad (CC), rikutud maa ja maa, mida ei saa kasutada põllumajanduslikuks tootmiseks (N).
- 33 Nende tehniliste normide lugemisel võib märgata, et vesiviljelusrajatist – mis on küll loetletud põllumajandusliku otstarbega maa sihtotstarbe liigi all – ei ole hiljem eraldi sihtotstarbe liigina tehniliste normide punktis 8.2 loetletud ja määratletud liikide hulgas. Need tehnilised normid näitavad siiski, et sihtotstarbe liiki „veealad ja kõrkjastikud“ kuuluvad alad, mis on püsivalt vee all, ja ka alad, mis on vee all ajutiselt ja mida pärast vee taandumist ei saa kasutada muuks otstarbeks.
- 34 Käesolevas vaidluses ei väida aga isegi esimese kohtuasja kaebaja – nüüdne vastustaja –, et kasutatav maa oleks kantud katastrisse sihtotstarbe liigiga „haritav maa“ või mõne muu sihtotstarbe liigiga, mis annaks talle riigisiseste õigusnormide alusel õiguse saada ühtsest toetuskavast toetusi, või et ta oleks teinud toiminguid, et muuta selle sihtotstarbe liik haritavaks maaks. Esimese kohtuastme kaebaja väidab, et oluline on ainuõiguse alusel kasutatava maa kasutamine tegelikkuses haritava maana, sest ainuõiguse andja kiitis heaks maa kasutamise muuks otstarbeks, kui ainuõiguslepingutes esialgu ette nähtud.
- 35 Tuleb rõhutada, et riigisisestes õigusnormides (valitsuse erakorraline määrus nr 125/2006) ei ole sõnaselgelt ette nähtud, et põllumajandusmaa peab olema kantud katastrisse sihtotstarbe liigiga, mis kvalifitseerib selle toetuskõlblikuna, või et kandmine katastrisse muu sihtotstarbe liigiga välistab selle põllumajandusmaa

toetuskõlblikkuse, olenemata sellest, et tegelikkuses kasutatakse seda põllumajandusmaad näiteks haritava maa või püsirohumaana. See on aga siiski põhjus, miks esimese kohtuasja vastustaja käesolevas kohtuasjas vaidlustatud aktid andis.

- 36 Riigisisises kohtupraktikas on peetud ülimuslikuks sihtotstarbe liiki, mis on kantud katastrisse või kasutusõigust tõendavatesse dokumentidesse, ning oluliseks on peetud viisi, kuidas maad tegelikkuses kasutatakse, kui faktiline kasutusotstarve on vastuolus sihtotstarbe liigiga, mis on kantud katastrisse või kasutusõigust tõendavatesse dokumentidesse.
- 37 Curtea de apel (apellatsioonikohus) on selles vaidluses viimane kohtuaste ning ta arvab, et vaidlusaluses faktilises kontekstis on ta kohustatud esitama Euroopa Liidu Kohtule eelotsuse küsimuse, kas riigisisised õigusnormid on Euroopa Liidu õigusnormidega kooskõlas, st selgitama välja, kas arvesse tuleb võtta ainult seda, kuidas põllumajandusettevõtja maad tegelikkuses kasutab, või vastupidi, arvesse tuleb võtta maade kirjeldust niisugusena, nagu see on toodud aktides, millega on avalikustatud kinnisvara andmed, või dokumentides, millega põllumajandusettevõtja tõendab kasutusõigust maale, mille kohta on toetustaotlus esitatud, ja selle maa kasutamist vastavalt sellele kirjeldusele.
- 38 Viidates Euroopa Kohtu otsustele kohtuasjades C-422/13: Wree ja C-684/13: Demmer, mille kohaselt on maa kvalifitseerimisel toetuskõlblikuks oluline asjaomase maa tegelik otstarve, märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus, et kahest eespool viidatud kohtuotsusest ei ilmne, et nendes kohtuasjades oli tegelik otstarve vastuolus otstarve või katastrisse kantud sihtotstarbe liigiga – põhjus, miks arvab see kohus, et ta ei saa kohaldada nn *selge akti* teooriat ning et vastust eelotsuse küsimusele ei saa tuletada selgelt Euroopa Kohtu praktikast ega saa ka öelda, et mõistlikke kahtlusi ei ole.